

TOIMINTAKERTOMUS 2024

EAPN-Fin – Suomen köyhyyden vastainen verkosto on avoin toimintafoorumi köyhyyttä ja syrjäytymistä vastaan toimiville järjestöille, ryhmille ja kansalaisille. Verkosto on perustettu vuonna 1994. Meneillään oli 30. toimintavuosi.

Yleistilanne

Toimintavuosi on ollut erittäin vaikea pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelmassa suunniteltujen ja toimeenpantujen sosiaaliturvaleikkausten vuoksi. Hallituksen leikkaukset kohdistuivat myös järjestöihin. EAPN-Finin toimintaan järjestöjen avustusleikkaukset toivat aivan uuden käänteen, kun sosiaali- ja terveysjärjestöjen kattojärjestö SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry:n toiminta-avustus vuodelle 2024 pieneni merkittävästi ja se johti järjestössä muutosneuvotteluihin. SOSTE lakkautti EAPN-Fin verkostolle ylläpitämänsä 40 prosentin sihteerityöpanoksen. Sihteeri on toiminut EAPN-Fin verkoston koordinaattorina ja yhteyshenkilönä. Samaan aikaan Euroopan EAPN on ollut murroksessa. Epävarmuutta on ollut siitä, pystyykö Euroopan EAPN rahoittamaan kansallisten verkostojen toimintaa. Kaikki sovitut palkkiot on maksettu viiveellisinä.

Muuttuneen rahoitus- ja henkilöstötilanteen vuoksi EAPN-Finin hallitus kävi alkuvuodesta tulevaisuuskeskusteluja. Hallitus kutsui koolle ylimääräisen yleiskokouksen 12.4.2024. Esillä oli kysymys verkoston uudelleen organisoitumisesta ja strategiasta vuosille 2024–2026. Yhtenä vaihtoehtona esitettiin verkoston lakkauttamista.

Ylimääräisessä yleiskokouksessa oli edustaja 20 verkoston jäsenyhdistyksestä. Kokous päätti, että Suomen köyhyyden vastaisen verkoston EAPN-Finin toimintaa jatketaan vapaaehtoisin voimin ja organisoidaan uudelleen. EAPN-Finin sihteerin tehtävistä ja hallituksen koolle kutsumisista päätettiin tehdä kiertävä tehtävä. Aluksi tehtävästä otti vastuun Kirkkopalvelut ja verkoston sihteerin tehtäviin lupautui Eija Kilgast. Hallituksen puheenjohtajana jatkoi Leena Eräsaari. SOSTE ry hoitaa edelleen verkoston taloutta ja kirjanpitoa.

EAPN-Finin hallituksen kokoonpanoa täydennettiin ja hallituksen koko on 12 jäsentä. Ylimääräisen yleiskokouksen henki oli, että hallituksen jäsenet ja verkoston toimijat ottaisivat aktiivisemmin vastuuta myös käytännön tehtävistä verkoston eri toiminnoissa.

Euroopan EAPN:lle päätettiin maksaa 400 euroa jäsenmaksua, mikä on pienin mahdollinen maksu jäsenyyden säilyttämiseen. Todettiin, että Euroopan EAPN:n toimintaan ja työryhmiin osallistumisesta EAPN-Finin hallitus päättää myöhemmin, kun Euroopasta tulee sopimusehdotus vuoden 2024 toiminnoista.

EAPN-Finin Lapisperheköyhyystyöryhmä, Terveys ja köyhyys -työryhmä ja Kansalaistoimintaryhmä jatkavat työskentelyään entiseen tapaan.

Ylimääräisessä yleiskokouksessa esitettiin isot kiitokset kukkien kera EAPN-Finin sihteerin tehtäviä pitkään hoitaneelle SOSTE ry:n erityisasiantuntijalle Erja Saariselle. Erja Saarinen jatkoi vielä entisessä roolissaan Kunnioittavasti köyhyydestä palkinnon hoitamisessa. Hän etsi ehdokkaat, raadin ja järjesti palkinnonjakotilaisuuden alkuvuodesta 2025.

1. VAIKUTTAMISTYÖ

EAPN-Fin yhdessä 10 muun järjestön kanssa julkaisi aivan joulukuun lopussa 2023 yhteisen kannanoton, jossa järjestöt ilmaisivat olevansa syvästi huolissaan köyhyyttä lisäävästä politiikasta.

Kannanotossa tuotiin esille, että sosiaaliturvan rajut leikkaukset lisäävät eriarvoisuutta ja köyhyyttä ja heikentävät perus- ja ihmisoikeuksien toteutumista. EAPN-Fin yhdessä kannanoton allekirjoittaneiden järjestöjen kanssa pitää merkittävänä epäkohtana, ettei leikkausten vaikutuksia perus- ja ihmisoikeuksien toteutumiseen ole arvioitu riittävästi lainsäädäntöprosessin aikana.

Kannanoton suuntaisesti EAPN-Fin oli mukana viestimässä kahdesta mielenilmauksesta, joilla vastustettiin hallituksen sosiaaliturvaleikkauksia ja työelämäheikennyksiä. STOP nyt! -mielenosoitus järjestettiin Helsingin Senaatintorilla 1.2.2024 ja Kadulle vai kotiin -mielenilmaisuus Helsingin Kansalaistorilla 8.–9.2.2024. EAPN-Fin viesti mielenilmauksista ja haastoi jäsenistöään osallistumaan niihin kullekin sopivalla tavalla.

EAPN-Fin sai eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunnalta kuulemispyynnön osallistua 16.4.2024 kuulemiseen hallituksen lakiesityksestä työttömyysturvalain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta (Asia: HE 13/2024 vp /). Valiokunnalle toimitettiin kirjallinen lausunto, jonka laativat ja allekirjoittivat puheenjohtaja Leena Eräsaari sekä hallituksen jäsenet Marjatta Kaurala ja Leena Valkonen. Muihin lakiesityksiin ei otettu kantaa kuluvan vuoden aikana resurssivajeesta johtuen.

Vaikuttamista toimikunnissa ja työryhmissä

EAPN-Fin sai ensimmäistä kertaa kutsun nimittää jäsen pääministeri Petteri Orpon johtamaan Kestävän kehityksen toimikuntaan. Toimikunta edistää yhteistyötä kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamiseksi ja pyrkii juurruttamaan kestävän kehityksen strategiset tavoitteet kansalliseen politiikkaan, hallintoon ja yhteiskunnallisiin käytäntöihin. EAPN-Fin edustajaksi toimikuntaan nimettiin Kirsti Kuusterä Suomen Setlementtiliitosta.

EAPN-Fin osallistuu yhteistyöjäsenenä Eduskunnan Köyhyyshyöryhmän toimintaan. Muita yhteistyöjäseniä ovat SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry, Kuka kuuntelee köyhää -verkosto, Kirkkohallitus ja Kela. Eduskunnan Köyhyyshyöryhmän tarkoituksena on viedä eteenpäin köyhyyden torjuntaa edistävää politiikkaa. Ryhmä järjestää köyhyyteen ja eriarvoisuuteen liittyviä tilaisuuksia sekä tapaa asiantuntijoita ja sidosryhmiä. EAPN-Finin edustajana köyhyyshyöryhmässä on hallituksen jäsen Leena Valkonen.

Ryhmä valmisteli kansanedustajille ja eduskunnan henkilöstölle suunnatun köyhyyspäivän, joka pidettiin 23.4.2024 eduskuntatalon pääaulassa. Mukaan kutsuttiin järjestöjä ja muita toimijoita kertomaan ja esittelemään, miltä köyhyytilanne näyttää heidän kohderyhmänsä näkökulmasta. Päivään osallistui yli 30 asiantuntijatoimijaa.

Joulukuussa 11.12.2024 Eduskunnan Köyhyyshyöryhmä yhteistyöjäsenenä järjesti Kansalaisinfossa tilaisuuden Yleistuki ja yhden hakemuksen malli – miten valmistelu etenee. Tilaisuudessa aiheesta alustivat sosiaali- ja terveysministeriön, THL:n ja Kelan edustajat. Lisäksi järjestettiin paneelikeskustelu, johon osallistui alustajien lisäksi kansanedustajia.

Kansanedustajat ja köyhyyttä kokeneet samassa pöydässä

Kansanedustajat ja köyhyyttä kokeneet samassa pöydässä tilaisuus järjestettiin Kansalaisinfossa 6.11.2024 teemalla Sosiaaliturvaa leikataan – miten ihminen voi. Tapahtuman järjestivät yhteistyössä Suomen köyhyyden vastainen verkosto EAPN-Fin, Ihmisoikeusliitto, Kirkkohallitus, Kuka kuuntelee köyhää? -verkosto, Suomen sosiaali- ja terveys SOSTE ry ja Työttömien Keskusjärjestö ry kuudetta kertaa.

Tilaisuudessa julkaistiin SOSTE ry:n, Talentian ja Kirkkohallituksen tekemä kysely, joka kertoo, että sote-järjestöjen toimintaan osallistuvilla ihmisillä toimeentulon heikentyminen näkyy selvästi.

Keskustelutilaisuutta Kansalaisinfossa emännöi eduskunnan köyhyysverkoston puheenjohtaja Bella Forsgrén, joka osallistui myös paneelikeskusteluun. Lisäksi paneeliin osallistuivat kansanedustajat Kim Berg (sd.) Laura Meriluoto (vas.), Mira Nieminen (ps.), Markku Siponen (kesk.) sekä Ville Väyrynen (kok.).

Keskusteluun osallistui viisi kokemusasiantuntijaa, jotka tulivat Ihmisoikeusliiton Riittävä toimeentulo -vaikuttajaryhmästä sekä Työttömien Keskusjärjestöstä. <https://www.eapn.fi/nyt-nahdyt-sosiaaliturvaleikkausten-vaikutukset-ovat-vasta-jaavuoren-huippu/>.

Kunnioittavasti köyhyydestä -tunnustus toimittajille

EAPN-Fin jakaa vuosittain Kunnioittavasti köyhyydestä -tunnustuksen journalistille, jotka ovat tehneet juttuja köyhyydestä taloudellisia ja sosiaalisia syitä analysoiden ja köyhyyttä kokeneita ihmisiä kunnioittaen. Palkittavan valitsee köyhyyttä kokeneista henkilöistä koostuva raati. Tunnustus jaettiin 19.4.2024 kahdeksatta kertaa.

Ehdolle ilmoitettiin lähes 30 artikkelia tai kolumnia. Tunnustus ojennettiin Ylen toimittajille Sarita Blomqvistille ja Mia Gertschille artikkelista [Köyhistä on aina puhuttu rumasti, mutta nyt se on aiempaa hyväksytympää](#). Artikkelit on osa laajempaa köyhyyttä käsittelevää kokonaisuutta, joka on osa Ylen ja Erätaukosäätiön *Hyvin sanottu – Bra sagt* -hanketta.

Raati jakoi myös kunniamaininnan, joka osoitettiin Tampereen yliopiston ylioppilaslehden Visiirin jutulle [Koodauskurssi vai kalligrafiaa – väitöskirja pureutui köyhien oikeuteen kehittää itseään](#). Jutun tutkija Iina Järvisen väitöskirjasta on kirjoittanut Sakri Pölönen ja kuvittanut Kimmo Lust. Raati kiitti myös sitä, että kuvitukseen oli panostettu.

<https://www.eapn.fi/koyhia-koskeva-puhe-on-kovempaa-kuin-aikoihin-todetaan-kunnioittavasti-koyhydesta-tunnustuksen-saaneessa-ylen-artikkelissa/>.

Toukokuun lopulla Zagrebissa Kroatiaassa järjestettiin eurooppalainen tapaaminen Kunnioittavasti köyhyydestä -tunnustusta jakavien maiden kanssa. Suomesta mukana tapaamisessa olivat raatilainen Ee Eisen ja asiantuntija Anita Salonen Kirkkohallituksesta.

Kunnioittavasti köyhyydestä tunnustuksen jakamiseen liittyvät käytännön tehtävät otti EAPN-Finin organisaatiouudistuksessa vastatakseen Kirkkohallitus. Sihteerinä toimii Anita Salonen.

2. KAMPANJOINTIA JA TAPAHTUMIA

Kampanjointia ja 30-v juhluvuoden tapahtumia

EAPN-Finin hallitus käynnisti syksyllä jäsenhankintakampanjan teemalla Huomio köyhyyteen! EAPN-Fin on osa EU:n laajuista verkostoa ja on toiminut Suomessa jo 30 vuoden ajan. Verkosto tarjoaa yhteistyöfoorumia kaikille järjestöille, muille yhteisöille ja organisaatioille sekä verkostoille, joiden jäsenistössä tai kohderyhmässä on köyhyydessä tai köyhyysriskissä eläviä ihmisiä. Köyhyyden näkyväksi tekeminen tarkoittaa voimien yhdistämistä sekä tiedon keräämistä ja välittämistä yhteiskunnalliseen päätöksentekoon. <https://www.eapn.fi/liity-mukaan-koyhyden-torjuntaan-ja-eapn-fin-verkostoon/>.

Köyhyy sviikko 4.-10.11.2024

Suomen Köyhyyden vastainen verkosto EAPN-Finin kansanlaistoimintaryhmä ja Kuka kuuntelee köyhää? -verkosto tiivistivät yhteistyötään ja aloittivat yhteiset tapaamiset toukokuussa 2024. Tavoitteena on tuoda köyhyyttä kokeneiden ja kokevien ääntä aiempaa voimakkaammin esille. Verkostot organisoivat syksyllä pilottikokeiluna köyhyy sviikon 4.–10.11.2024.

Kampanjaviikon tavoitteena oli nostaa esiin köyhyyden aikaansaamia vaikutuksia yhteiskunnassa, lisätä tietoisuutta köyhyydestä sekä kannustaa ihmisiä toimimaan köyhyyden vähentämiseksi. Kampanjalla kannustettiin yhdistyksiä, organisaatioita, kuntia, hyvinvointialueita ja eri kansalaisryhmiä osallistumaan yhteiskunnalliseen keskusteluun köyhyydestä ja järjestämään tilaisuuksia.

Kampanjalle laadittiin tietopohja ja koottiin ideoita, miten sitä voi toteuttaa omassa organisaatiossa tai yksilöllisesti. Verkkosivuille tuotettiin some- ja muuta materiaalia vapaaseen käyttöön.

<https://www.eapn.fi/koyhyysviikko-4-10-2024/>

Köyhyy sviikko lisäsi keskustelua köyhyydestä ja kampanjamateriaalin käyttö yllätti myönteisesti. Materiaaleja jaettiin somekanavilla Facebookissa, Instagramissa, X:ssä sekä LinkedInissä. Kampanja kirvoitti kirjoittamaan blogeja ja mielipiteitä, joita julkaistiin paikallis- ja aluelehdissä. Kampanjaan osallistui Googlehaun pohjalta järjestöjä, seurakuntia, paikallis-, alue- ja valtakunnallista mediaa, poliitikkoja, tutkijoita ja yksittäisiä kansalaisia. <https://www.eapn.fi/koyhyysviikko-4-10-11-2024-lisasi-keskustelua-koyhydesta/>.

EAPN-Fin 30 vuotta juhlaseminaari

EAPN-Finin 30-vuotista vaikuttamistoimintaa juhlistettiin miniseminaarilla 8.11.2024 Helsingissä. Tervehdyksen seminaariin toi europarlamentaarikko ja köyhyy stutkija Maria Ohisalo, joka esitti vakavavan huolestumisen Suomen ja koko Euroopan köyhyy stilanteesta.

Hän piti köyhyy stilannetta Euroopassa häpeällisenä. Vuonna 2023 94,6 miljoonaa ihmistä EU-alueella oli köyhyy s- ja syrjäytymisvaarassa. Luku tarkoittaa yli viidesosaa EU-väestöstä. Ohisalo nosti myönteisenä piirteenä esiin, että Euroopan komission puheenjohtaja Ursula von der Leyen on käynnistämässä EU-tasaisen köyhyyden vastaisen strategian valmistelua.

Juhlaseminaarissa julkaistiin [Suomen Köyhyy svahdi 2024](#). Köyhyy svahdin kirjoittaminen tapahtui yhteistyössä verkoston asiantuntijoiden kanssa. Sen pohjalta käytiin Larissa Franz-Koiviston johdolla paneelikeskustelu Suomen köyhyy stilanteesta, johon osallistui jäsenverkoston asiantuntijoita. EAPN-Finin pitkäaikainen sihteeri Erja Saarinen esitti katsauksen verkoston 30-vuotisesta historiaan.

<https://www.eapn.fi/eapn-fin-30-vuotta-koyhyystyota-on-tarkeaa-jatkaa/>.

Juhlaseminaarin jälkeen pidettiin verkoston yleiskokous, jossa käsiteltiin sääntömääräiset asiat.

Muuta vaikuttamistyötä

EAPN-Fin on osallistunut yhteistyökumppanina Ihmisoikeusliiton Köyhyy s ja ihmisoikeudet -hankkeeseen (2021–2024). Muita yhteistyökumppaneita ovat SOSTE ry, Setlementtiliitto ja Vailla vakinaista asuntoa VVA ry. Osana hanketta toimii Riittävä toimeentulo -vaikuttajaryhmä, jossa mukana on ihmisiä, joita köyhyy s on koskettanut henkilökohtaisesti. Vaikuttajaryhmäläiset ovat osallistuneet mm. erilaisiin tapahtumiin.

Verkosto teki yhteistyötä Lapin yliopiston ja sen kumppaneiden koordinoiman [NuoriSO-hankkeen](#) kanssa. Hankkeen teemana on nuorten aikuisten sosiaalityö. EAPN-Finin yhteishenkilönä toimi hallituksen jäsen Aino Sarkia.

EAPN-fin sai pyynnön ja lähti mukaan tutkimushankkeeseen yhteistyötahona Helsingin yliopiston valtiotieteellisessä tiedekunnassa toimivan Meri Kulmalan suunnitteleman tutkimuksen kanssa. Kulmala johtaa eriarvoisuuden tutkimuksen tutkimusverkostoa INEQiä ja hakee Suomen Akatemialta rahoitusta. Tutkimuksessa tarkastellaan eri vähemmistö ja marginalisoitujen ryhmien demokraattista osallisuutta ja osallistumista – tai pikemminkin osallisuuden ja osallistumisen esteitä. Tutkimus on myös kehityshanke, joka pyrkii vahvistamaan kuulumisen ja osallisuuden kokemuksia ihmisten arkisissa toimintaympäristöissä. EAPN-Finin yhteyshenkilönä on Leena Eräsaari.

Kelan järjestämään työpajaan 24.10.2024 Muuttuva sosiaaliturva osallistui EAPN-Finin hallituksen jäsen Leena Valkonen.

3. EU-VAIKUTTAMINEN

[European Anti-Poverty Network](#) – EAPN Eurooppa - vaikuttaa Euroopan Unioniin, jotta köyhyyden ja syrjäytymisen vähentäminen saa riittävästi painoarvoa EU:n toiminnassa ja että köyhyyden vähentämiseksi tehdään konkreettisia toimia. Verkosto koostuu 31 kansallisesta verkostosta sekä 13 eurooppalaisesta järjestöstä.

Jokaisella kansallisella verkostolla on yksi paikka EAPN:n [Executive Committee](#)ssa EXCO:ssa. Suomen edustajana vuonna 2024 EXCO:ssa jatkoi Leena Eräsaari.

EAPN Eurooppa vaikuttaa aktiivisesti Euroopan Unioniin, jotta köyhyyden ja syrjäytymisen vähentäminen onnistuu. Kuluneena vuonna oli parlamenttivaalit ja uusi parlamentti on koostumukseltaan edeltäjänsä konservatiivisempi, joten oletetaan, että eriarvoisuuteen, köyhyyteen ja sosiaalisiin ongelmiin tullaan kiinnittämään entistä vähemmän huomiota. Uutta parlamenttia haastetaan laittamaan entistä enemmän resursseja Ukrainan tukemiseen ja ylipäättään sotilaalliseen varustautumisen, joten monet yhteiskunnallisesti tärkeät kysymykset jäävät todennäköisesti vähemmälle huomiolle. Valopilkkuja on kuitenkin se, että parlamentin puheenjohtajan, Ursula von der Leyenin uudessa ohjelmassa on köyhyyden vastainen strategia. Tällaista ei ole koskaan aiemmin ollut. Toinen köyhien ihmisten kannalta tärkeä asiakokonaisuus on asumisen ohjelmakokonaisuus.

Jotta von der Leyenin köyhyyden vastainen strategia ei jäisi pelkäksi kirjaimeksi yrittää EAPN vaikuttaa ohjelman sisältöön. Poliitiikka varten on laadittu tiekartta, jota käsiteltiin marraskuun Peoples's Summit osassa kokousta. Tiekartta: <https://www.eapn.eu/eapn-roadmap-towards-an-eu-anti-poverty-strategy/>

Tärkeää osa ohjelman suunnittelussa ja toteuttamisessa on köyhyyttä kokevilla ihmisillä, tarkoitus on hyödyntää (heidän) PEP:ien panosta. Kokouksessa painotettiin sitä, että ohjelman kehittämiseen otetaan mukaan ne PEP:ien edustajat, jotka olivat jo aiemmin mukana. Tarkoitus on saada aikaan pitkäjänteistä kehittämistä, eikä jatkuvaa uutta alkua. PEP:ien edustajana Peoples' Summit- kokouksessa (28.11.) oli Suomesta Kari Aro, muina edustajina Leena Eräsaari (ExCo) ja Larissa Franz-Koivisto (EUISG), jotka osallistuivat myös omien ryhmiensä kokouksiin (29.–30.11.).

Brysselin kokouksella oli kahtalainen tarkoitus: Yhtäältä kokous oli kick off, aloitus uudelle EAPN:n tavoittelemalle köyhyyspolitiikalle EU:ssa. Strategiaan kuuluu tiekartan lisäksi strategian toteuttamiseen tai seurantaan parlamentin jäsenistä koostuva ryhmien välinen koalitio (intergroup). Marraskuun kokouksessa tästä intergroupista puhuttiin, mutta myöhemmin EAPN:stä kerrottiin, että sen muodostaminen oli onnistunut.

Toisaalta marraskuun kokous oli aloitus EAPN:n verkoston elvytys. EAPN on saanut ylimääräistä rahoitusta Robert Bosch Stiftung:ilta, jonka avulla ryhdytään parantamaan EAPN:n toimivuutta verkostona (organisaationa) ja miettimään sille uutta vaikuttamisen strategiaa. EAPN on kärsinyt verkostona sekä koronasta että talouteen liittyvistä ongelmista. Verkoston elvyttämisessä on tarkoitus yhtäältä kuulla

verkoston jäseniä ja toisaalta käyttää hyväksi erilaisia yhteisötyön menetelmiä. Tehtävään on palkattu konsultti Hans Wolters, joka on laatinut ohjelman siitä, kuinka hän etenee.

EAPN-Fin osallistuu myös sosiaalipoliittiseen työryhmään EUISG:hen. Lisäksi EAPN-Finillä on paikka sosiaali- ja terveysministeriön EU-jaosto 25:ssä, jossa käsitellään Suomen kantoja EU:ssa käsiteltäviin asioihin. EAPN-Finin edustaja ryhmissä oli Larissa Franz-Koivisto.

EUISGIN monikansallisen työryhmän tarkoituksena on tuottaa tietoa jäsenmaista, vastaamalla erilaisiin kyselyihin ja tuottaa maakohtainen köyhyysvahti. Vastausten perusteella kootaan myös eurooppatasoinen vahti. Ryhmän työskentely tapahtuu pääasiassa verkossa, etäyhteyksin turvin ja tavoitteena on kokoontua muutaman kerran yhteiseen live kokoukseen, joka järjestetään Pep-tapaamisten/ Peoples Summit yhteydessä.

EU-jaosto 25 kokoontuu noin kaksi kertaa keväisin ja kaksi kertaa syksyisin ja siellä kuullaan virkamiesvalmistelussa olevat asiat ja lausunnot ja kannat koskien sosiaalikeskusteluita. Jaoston kokouksissa kansalaisjärjestöjen edustajia kuullaan, mutta heillä ei ole suoraa vaikutusta Suomen kantojen muodostumiseen. Kirjallisiin kuulemisiin EAPN-Fin ole ottanut osaa vuonna 2024, sillä kuulemiskierroksella olleet lausunnot eivät suoraan koskeneet verkoston agenda.

EAPN-Fin on vastannut Suomen delegaation lähettämisestä vuosittain kokoontuneeseen eurooppalaiseen köyhyystutkimuksen kokemusasiantuntijoiden PeP-tapaamiseen (European Meeting for People Experiencing Poverty.) Vuoden 2024 tapaaminen järjestettiin Brysselissä 14.-15.6.2024. Taloustilanteen epävarmuuden vuoksi Suomesta ei lähetetty osallistujia kokoukseen.

Suomen köyhyysraportti - Köyhyysvahti 2024

Suomen köyhyysraportti – Köyhyysvahti 2024 – julkaistiin EAPN-Finin 30 vuotisjuhlaseminaarissa 8.11.2024. Raportti koottiin European Anti-Poverty Networkin toimeksiannon mukaan uudella tavalla ja sen koordinoinnista vastasi EAPN-Finin hallituksen jäsen, Suomen Caritas ry:n pääsihteeri Larissa Franz-Koivisto. Raportti käsittelee Suomen köyhyystilannetta systeemisestä ja struktuurisesta näkökulmasta.

Köyhyysvahdin koostamiseen osallistui 14 EAPN-Fin verkostoon kuuluvaa yhdistystä tai toimijaa. Köyhyysvahti nostaa esille kysymyksen, johtuuko köyhyys Suomessa rakenteista vai käytännöistä. Raportti julkaistiin suomeksi ja englanniksi. <https://www.eapn.fi/koyhyysvahti-2024-johtuuko-koyhyys-suomessa-rakenteista-vai-kaytannoista/>.

Köyhyysraporttien kokoaminen on osa Euroopan EAPN:n toimintaa. Kansallisia raportteja käytetään pohjana eurooppalaisessa vaikuttamistyössä EU:n komission ja parlamentin suuntaan.

4. TYÖRYHMÄT

EAPN-Finin jäsenyhteisöt ja niiden asiantuntemus ovat verkoston keskeinen voimavara. Verkostolla on kolme työryhmää, jotka kokoavat jäsenyhteisöjen edustajia teemakohtaiseen työskentelyyn.

Lapsiperheköyhyys -työryhmä

Työryhmä kerää ja jakaa tietoa lapsiperheköyhyydestä ja vaikuttaa sen vähentämiseksi. Ryhmässä oli 23 jäsentä järjestöistä tai muista organisaatioista sekä kaksi kokemusasiantuntijaa. Työryhmän puheenjohtajana toimi Aino Sarkia Pelastakaa Lapset ry:stä. Työryhmä kokoontui viisi kertaa.

EAPN-Fin köyhyysverkoston lapsiperheköyhyystyöryhmä tapasi 6.2.2024 eduskunnassa kansanedustaja Eemeli Peltosen (sd). Työryhmästä olivat tapaamisessa mukana Kaisli Syrjänen (Pienperheyhdistys), Janette Vesterinen (Mieli ry), Jonna Laitinen (SOS-lapsikylä), Hanna Sellegren (Ensi- ja turvakotien liitto), Eevamaija Paljakka (MLL), Sanna Koskinen (UNICEF), Lauri Mäkinen (Itla), Nelli Niemelä (Icehearts), Aino Sarkia (Pelastakaa Lapset) ja kokemusasiantuntija Helmi-Maria Heiskanen.

Tapaamisessa keskusteltiin lapsivaikutusten arvioinnin tärkeydestä ja tarpeesta muistaa YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen velvoittavuus huolehtia lapsen edun ensisijaisuudesta päätöksenteossa.

Lapsiperheköyhyystyöryhmän jäseniä osallistui 27.2.2024 kansanedustaja Hilikka Kempin (kesk) järjestämään pyöreän pöydän tilaisuuteen eduskunnassa. Tilaisuuden aiheena oli lapsiperheköyhyys. Puheenvuoroissa käsiteltiin lapsiperheköyhyyden tilannekuva nyt ja tulevaisuudessa sekä nostettiin esiin tarvittavia politiikkatoimia. Tilaisuuden jälkeen työstettiin yhteinen kannanotto kehysriihen.

23.4. työryhmän jäseniä osallistui eduskunnan köyhyysryhmän järjestämään köyhyyspäivään. Työryhmää edustivat Pelastakaa Lapset ry, UNICEF, Icehearts ry ja Yhden Vanhemman Perheiden Liitto. Kansanedustajille oli valmisteltu paperi, jossa esitettiin ratkaisuehdotuksia lapsiperheiden toimeentuloon ja palveluihin liittyen.

Lapsiperheköyhyystyöryhmä laati kannanoton 24.9.2024 hallituksen budjettiesityksen vaikutuksista lapsiperheköyhyyteen. <https://www.eapn.fi/hallituksen-budjettiesitys-uhkaa-lisata-merkittavasti-lapsiperhekoehyytta/> Kannanotto toimitettiin kansanedustajille, ministereille ja heidän avustajilleen, lisäksi kannanottoa jaettiin sosiaalisen median kanavissa.

Syksyn ensimmäisessä työryhmän kokouksessa keskustellun pohjalta pienempi ryhmä kirjoitti mielipidekirjoituksen ajankohtaisesta lapsiperheitä koskettavasta aiheesta, joka keskittyi lapsen elatukseen, köyhyysriskiin ja elatustukijärjestelmän uudistukseen. Kirjoituksesta vastasivat yhteistyössä Terhi Rapeli Yhden Vanhemman Perheiden Liitosta, Päivi Hietanen Ensi- ja turvakotien liitosta sekä Aino Sarkia Pelastakaa Lapset ry:stä. Kirjoitus julkaistiin Lapin Kansassa, Kymen Sanomissa ja Kalevassa.

Terveys ja köyhyys -työryhmä

Työryhmä tarkastelee erityisesti pitkäaikaissairauksien ja köyhyyden keskinäistä suhdetta sekä eri väestöryhmien välisiä hyvinvointi- ja terveyseroja. Työryhmän puheenjohtajan Veera Luodon siirryttyä kesäkuussa opintovapaalle vuodeksi, puheenjohtaja-koordinointi työpariksi tulivat Elias Vartio Omaishoitajaliitosta ja Tuula Paasivirta Kuka kuuntelee köyhää? -verkostosta.

Työryhmässä oli 13 jäsentä ja se kokoontui toimintavuoden aikana neljä kertaa.

Työryhmä laati useita aloitteita ja kannanottoja.

5.1.2024 Asiakasmaksujen kohtuullistaminen ja perimättä jättäminen tulee tehdä sujuvammaksi <https://www.eapn.fi/asiakasmaksujen-kohtuullistaminen-ja-perimatta-jattaminen-tulee-tehdä-sujuvammaksi/> .

13.2.2024 Sosiaaliturvan leikkaukset tulevat vähentämään etuuksia saavien ihmisten maksukykyä ja näin ollen myös kykyä selviytyä lääkkeiden ja terveydenhuollon kustannuksista. Ne lisäävät siis entisestään terveyden eriarvoisuutta. <https://www.eapn.fi/terveys-ja-koyhyys-tyoryhma-huolissaan-terveyden-eriarvoistumisesta/>.

2.4.2024 Sairausvakuutuslain muutokset yksityisen terveydenhuollon korvauksiin vaikeuttivat vammaisten ja pitkäaikaissairaiden arkea! <https://www.eapn.fi/tuula-paasivirta-sairausvakuutuslain-muutokset-yksityisen-terveydenhuollon-korvauskaytantoihin-vaikeuttivat-vammaisten-ja-pitkaaikaissairaiden-arkea/>

25.4.2024 Kelan matkakorvaukset ja taksiautojen saatavuus tuovat haasteita julkiseen terveydenhoitoon pääsille <https://www.eapn.fi/tuula-paasivirta-kelan-matkakorvaukset-ja-taksiautojen-saatavuus-tuovat-haasteita-julkiseen-terveydenhoitoon-paasylle/>

17.10.2024 Vähävaraisilla asiakkailla on oikeus hakea sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuun alennusta tai perimättä jättämistä asiakasmaksulain 11 pykälän nojalla. Tätä oikeutta ei aina tiedetä eikä sitä osata hakea. EAPN-Finin terveys ja köyhyystyöryhmä on laatinut lomakkeen, jonka avulla huojentamista asiakasmaksuun voi hakea. <https://www.eapn.fi/auta-itse-itseasi-asiakasmaksujen-alentamisessa/>.

Kansalaistoimintaryhmä

EAPN-Finin kansalaistoimintaryhmän alkuvuoden toimintaa hidasti epävarmuus verkoston toiminnan jatkumisesta ja taloudellisista resursseista. EAPN-Finin hallituksen päätöksellä työryhmän koordinaattoreina jatkoivat vuonna 2024 Kari Aro, Katja Rantala ja Leena Valkonen.

Kari Aro osallistui kevään aikana Euroopan PeP-koordinaattoreiden Teams-kokouksiin, joissa valmisteltiin vuoden 2024 PeP-tapaamista. EAPN-Finin uudelleenorganisointumisen vaikutti siihen, että Kansalaistoimintaryhmän toimintaa päästiin käynnistämään vasta kesän jälkeen. 3K-verkoston kanssa keskusteltiin keväällä yhteistoiminnan tiivistämisestä ja 15.8. pidettiin ensimmäinen yhteinen tapaaminen. Tapaamiseen osallistui 14 henkilöä.

Käytiin keskustelua köyhyysaktiivisuuden tilasta ja organisaatioista. Toiminnasta sovittiin, että järjestetään yhdessä tapahtumia, tuotetaan materiaalia ja pidetään yhteisiä kokouksia ja markkinoidaan yhdessä tilaisuuksia. Vantaan kaupungin MEK-toiminnan (osallisuutta edistävä toiminta) kanssa käytiin keskustelua yhteistyöstä. Kokoontumisia ja keskusteluja on mahdollista järjestää kaupungin aluetoimistoissa.

3K-verkosto ja kansalaistoimintaryhmällä oli toimintavuoden aikana viisi tapaamista. Keskeisin uusi kampanjatapahtuma oli Köyhyysviikon pilotointi. Valtakunnallista köyhyysviikkoa vietettiin ensi kertaa 4.-10.11.2024 tarjoamalla some- ja viestintämateriaalia vapaaseen käyttöön. (Lisätietoa kampanjasta kappaleessa 2.)

Kari Aro osallistui kansalaistoimintaryhmän edustajana 28.11.2024 Brysselissä pidettyyn Euroopan EAPN:n järjestämään Peoples summit -kokoukseen, joka oli avaus EU-tasoisesta köyhyysstrategiatyön käynnistämiseen. (Lisätietoa kappaleessa 3)

5. HALLINTO, RESURSSIT JA VIESTINTÄ

EAPN-Finin hallituksen puheenjohtajana toimi ylimääräisen yleiskokouksen jälkeen Leena Eräsaari Hyvinvointivaltion vaalijoista ja varapuheenjohtajana Katja Rantala Tatsi ry:stä. Hallituksessa oli 12 jäsentä ja yksi tarkkailijajäsen. Hallituksen sihteerinä toimi ylimääräisessä yleiskokouksessa valittu Eija Kilgast Kirkkopalveluista.

Hallitus piti toimintavuonna yhdeksän varsinaista kokousta. Uudelleenorganisointumisen vuoksi hallitus perusti keskuudestaan pienryhmiä eri tarkoituksiin ja asioiden selvittelyjä varten, joten alkuvuoden aikana kokoukset tiiviiseen tahtiin. Tiivistettiin ja muokattiin strategiaa ja toimintasuunnitelmaa. Etsittiin vastuhenkilöitä eri tehtäviin.

Viestinnän koordinoinnista ja sisällöistä sekä some-kanavista Facebookista vastasi Leena Valkonen. Teknistä tukea verkkosivujen ylläpidossa saatiin Työttömien Keskusjärjestön Juha Keräselältä. EAPN-Finin työryhmät toimittivat tahoillaan kannanottoja ja blogeja, joita koottiin verkkosivuille ja jaettiin tiedotteina sekä some-kanavilla. Sähköisiä uutiskirjeitä toimitettiin kolme. Uutiskirjeellä on runsaat 550 tilaajaa.

Hallitus 2024

Leena Eräsaari pj.	Hyvinvointivaltion vaalijat ry
Katja Rantala varapj.	Tatsi ry
Larissa Farnz-Koivisto	Suomen Caritas ry
Virpi Hyttinen	3K verkosto
Jenni-Emilia Ronkainen	Sininauhaliitto
Marjatta Kaurala	RETS Rikoksettoman elämän tukisäätiö
Sari Näre	Hyvinvointivaltion vaalijat ry
Auli Ojala	Eurooppalaiset ry
Petteri Peltomaa	Turun Seudun TST ry
Aino Rukkila	A-klinikkasäätiö
Anita Salonen	Kirkon diakoniarahasto, Kirkkohallitus
Aino Sarkia	Pelastakaa Lapset ry
Mari Tuomainen	Kirkkopalvelut
Leena Valkonen	Työttömien Keskusjärjestö ry

EAPN-Finin yleiskokous 8.11.2024 – verkostolle uusi puheenjohtaja

EAPN-Finin yleiskokous pidettiin 8.11.2024. Kokouksessa oli 24 edustajaa 49 jäsenyhteisöstä. Kokouksen puheenjohtajana toimi lakimies Patrik Metsätähti SOSTE ry:stä. EAPN-Finin uudeksi puheenjohtajaksi valittiin toiminnanjohtaja Sanna Tiivola Vailla vakinaista asuntoa VVA ry:stä.

EAPN-Finin sääntöihin tehtiin muutos, jonka mukaan Kuka kuuntelee köyhää? -verkostolle on EAPN-Finin hallituksessa pysyvä paikka. Verkoston edustajaksi hallitukseen nimettiin Linnéa Partanen.

Hallituksessa eivät jatkaneet Kirkkohallituksen edustaja Anita Salonen ja erovuorossa ollut A-klinikkasäätiön edustaja Aino Rukkila. Uutena jäsenenä hallitukseen valittiin SOSTE ry:n nimeämänä lakimies Patrik Metsätähti. Väistyvä puheenjohtaja Leena Eräsaari jatkaa hallituksen jäsenenä. Hän on myös Euroopan EAPN:n Executive Committeeen, EXCON jäsen.

Uudelle kaksivuotiskaudelle hallitukseen valittiin Larissa Franz-Koivisto Suomen Caritas ry:stä. Hän on myös Euroopan EAPN:n sosiaalipoliittisen työryhmän EUISGIN jäsen.

Yleiskokouksessa vahvistettiin uusi strategia verkostolle vuosille 2024–2026. Samoin hyväksyttiin toimintasuunnitelma vuodelle 2025. Suunnitelman mukaan EAPN-Fin seuraa yhteiskuntapolitiikan vaikutuksia köyhyyteen ja perus- ja ihmisoikeuksien toteutumiseen Suomessa. Se pitää esillä köyhyyden vähentämisen tärkeyttä ja esittää ratkaisuja sen vähentämiseksi.

<https://www.eapn.fi/eapn-fin-jatkaa-koyhyden-torjuntaa-uuden-puheenjohtajan-sanna-tiivolan-johdolla/>.

Verkostossa oli vuoden lopussa 49 yhteisöjäsentä. Verkostosta erosivat toimintavuoden aikana Suomen Nivelyhdistys, Mielenterveysomaisten keskusliitto – FinFami, Mielenterveyden keskusliitto ry, Munuais- ja maksaliitto sekä yksi kannatusjäsen. Uusina jäseninä liittyivät Kirkkopalvelut ja Tukilinja ry.

Syksyn Jäsenhankintakampanja toi yhteydenotot 6 kannatus ja tai yhteisöjäsenestä

Verkosto jäsenmaksu oli yhteisöjäseniltä 75–550 euroa. Jäsenmaksuja kertyi 6115 euroa

Euroopan EAPN:lta saatiin tukea Köyhyysvahdin tekemiseen ja kääntämiseen 5000 euroa, josta puolet maksettiin takaisin vapaaehtoisena jäsenmaksuna.

SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry on huolehtinut verkoston kirjapidosta ja tarjonnut kokoustiloja maksutta käyttöön.

Liite.

Jäsenluettelo

1. [A-klinikkasäätiö](#)
2. [Aivoliitto](#)
3. [Allergia-, iho- ja astmaliitto ry](#)
4. [BIEN Finland – Suomen perustuloverkosto](#)
5. [Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry](#)
6. [Eläkkeensaajien Keskusliitto EKL ry](#)
7. [Ensi- ja turvakotien Liitto](#)
8. [Eurooppalaiset](#)
9. [FinFami Uusimaa ry – Omaiset mielenterveyden tukena](#)
10. [Helsingin Sosiaalinen Oikeudenmukaisuus HSO ry](#)
11. [Helsingin Sosialidemokraattinen Naisyhdistys ry](#)
12. [Hope – Yhdessä & Yhteisesti ry](#)
13. [Hyvinvointivaltion vaalijat ry](#)
14. [Ihmisoikeusliitto](#)
15. [Invalidiliitto](#)
16. [Keliakialiitto](#)
17. [Kirkkopalvelut ry](#)
18. [Kirkon diakonia ja sielunhoito](#)
19. [Kuka kuuntelee köyhää? -ryhmä](#)
20. [Kuntoutussäätiö](#)
21. [Kuuloliitto ry](#)
22. [Lastensuojelun Keskusliitto](#)
23. [Mannerheimin Lastensuojeluliitto](#)
24. [Mielenterveyden Keskusliitto](#)
25. [Mielenterveysyhdistys Helmi](#)
26. [Omaishoitajaliitto](#)
27. [Parasta Lapsille ry](#)
28. [Pelastakaa Lapset ry](#)
29. [RETS Rikoksettoman elämän tukisäätiö](#)
30. [Sininauhaliitto](#)
31. [Sosiaalialan korkeakoulutettujen ammattijärjestö Talentia](#)
32. [SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry](#)
33. [Suomen Caritas ry](#)
34. [Suomen Demokratian Pioneerien Liitto, Pinskut](#)

35. [Suomen Nuorisoyhteistyö-Allianssi ry](#)
36. [Suomen Punainen Risti](#)
37. [Suomen Setlementtiliitto](#)
38. [Suomen sosiaalioikeudellinen seura, SSOS ry](#)
39. [Takuu-Säätiö](#)
40. [TATSI, Työttömien ay-jäsenten tukiyhdistys ry](#)
41. [Tukilinja](#)
42. [Tukiyhdistys Majakka ry](#)
43. [Turun Seudun TST ry](#)
44. [Työttömien Keskusjärjestö ry](#)
45. [Vailla vakinaista asuntoa ry](#)
46. [Väestöliitto](#)
47. [Yhden Vanhemman Perheiden Liitto](#)
48. [Yhdessä Selviytymisen Tuki ry](#)
49. [Äidit irti synnytysmasennuksesta Äimä ry](#)